

arrest gehouden of anderszins publiekelijk vernederd waren, zich met kracht tegen het verlies van hun posities gingen verzetten. Trouwens, in de algemene instructies van Tokio stond dat de Japanse militairen zoveel mogelijk gebruik moesten maken van 'de bestaande bestuursorganen, zulks met eerbiediging van de bestaande bestuursstructuren', niet van nieuwe organen en nieuwe structuren. De nieuwe comité's werden door de Japanners dan ook spoedig en zonder veel moeite terzijde geschoven.

In Batavia nu waren de daar aanwezige nationalistische voormannen verder gegaan dan alleen maar het vormen van een plaatselijk comité. Hier liet op 8 maart het hoofd van de afdeling militair bestuur in Imamoera's staf, kolonel Josjito Nakajama, drie prominente nationalistes bij zich komen: Abikoeso Tjokrosoejoso, voorzitter van de *Partai Sarekat Islam Indonesia*, dr. G. S. I. I. Ratoe Langie, een Menadonees die van '27 tot '37 lid van de Volksraad was geweest¹, en ir. Soerachman, lid van de *Parindra*, die een relatie was van Imamoera's adviseur Soedjono. Nakajama stelde in het gesprek de vraag of in het bestuursstelsel van Indië wijzigingen moesten worden aangebracht, waarop Abikoeso antwoordde dat een Indonesische nationale regering diende te worden gevormd. Nakajama, die, de Japanse gedragscode volgend, wilde voorkomen dat Abikoeso jegens de andere Indonesiërs een figuur zou slaan, ging hier met geen woord op in en Abikoeso, die zich van die gedragscode niet bewust was, interpreteerde dat zwijgen als een vorm van instemming. Verheugd riep hij de dag daarna in Batavia de bereikbare bestuursleden bijeen van zijn eigen *PSII*, van de (nogal radicale maar anti-Japanse) *Gerindo*, van de *Pasoendan* (de Soendanese nationalistes), van de *Persatoean Minahassa* (het Minahassa-Verbond), van de *Partai Arab Indonesia* (de Indonesisch-Arabische Partij), van het (eind '39 opgerichte) Indonesisch Studentenverbond, de *Perhimpoean Peladjar Peladjar Indonesia*, oftewel de *PPPI*, en van een kleine politieke organisatie die wij in ons vorige deel nog niet noemden: de *Partai Persatoean Indonesia*, oftewel de *Parpindo*, die met haar misschien tweehonderd leden geleid werd door het lid van de Volksraad mr. Mohammed Yamin, een van de oprichters van de *Gerindo*. Er waren op de door Abikoeso belegde bijeenkomst ook afgevaardigden van de *Miai*, de Grote Islamietische Raad van Indonesië, aanwezig. De bijeenkomst droeg dus een nogal breed karakter — dat werd onderstreept door twee feiten: dat de *Gerindo* bereid was samen te

¹ Ratoe Langie was bovendien voorzitter van het samenwerkingsverband der nationalistische groeperingen, de *Gapi*, en Abikoeso was daar tot december '41 secretaris van geweest.